

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

בפני כבוד סגנית הנשיא דורית פיינשטיין

תובע משה מילנר

נגד

נתבע ידיעות אינטרנט

פסק דין

לפני שתי תביעות שאוחדו, שסכומן הכולל הוא 90,000 ₪ בגין הפרה של זכויות קניין רוחני. שתי התביעות עוסקות בהפרת זכות מוסרית של התובע כצלם בתמונות שצילם ושהתפרסמו על-ידי הנתבעות, ידיעות אינטרנט וידיעות אחרונות, מבלי לתת קרדיט לתובע כצלם. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו פסק הדין יינתן על סמך כתבי הטענות והחומר המצוי בתיק, בלי שהוגשו ראיות.

העובדות:

1. התובע שהינו צלם במקצועו, תיעד בשנת 1975 את האירוע המוכר כ"עלייה לסבסטיה", במסגרת עבודתו כצלם בלשכת העיתונות הממשלתית. יוער כי בסיכומיהן עוררו הנתבעות מחלוקת בנקודה עובדתית זו ואדון בכך בהמשך.

2. ביום 17.5.15 פורסמו באתר החדשות YNET ובגיליון היומי של העיתון המודפס "ידיעות אחרונות" כתבות העוסקות במותו של הרב משה לוינגר שהיה בין העולים לסבסטיה. במסגרת כתבות אלה פורסמו, בין היתר, תמונות שצילם התובע בשנת '75. עם פרסום התמונות ניתן קרדיט ללשכת העיתונות הממשלתית, שהיא בעלת זכויות היוצרים בצילומים, אך לא הוזכר שמו של התובע כצלם.

3. אין מחלוקת שלתובע אין זכויות יוצרים בצילומים, אך הוא טוען שיש לו זכות מוסרית בהם וכן שהצילומים פורסמו בניגוד לרישיון שנתנה לשכת העיתונות הממשלתית, המחייב לציין את שם הצלם.

4. התובע טוען שפנה אל הנתבעת ביום 20.5.15 כשהתוודע לפרסום, וגם לאחר מכן, אך פניותיו לא נענו. בכתב התביעה טען התובע שרק ביום 8.7.15 ניתן לו קרדיט בצילומים שהתפרסמו באתר YNET (ולא בעיתון המודפס) לצד הקרדיט שניתן ללשכת העיתונות

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 הממשלתית בצילומים. בסיכומים חזר בו התובע והודה שניתן לו קרדיט בצילומים כבר
- 2 ביום 1.6.15, כפי שטוענת הנתבעת 1, אך לטענתו לא היה בכך כדי לרפא את הפרת זכותו
- 3 המוסרית.
- 4 5. הנתבעת 1 טוענת שקיבלה את פניית התובע ביום 1.6.15 ובו ביום הוסיפה קרדיט לתובע ליד
- 5 הצילומים וזאת לפנים משורת הדין לטענתה.
- 6 **טענות התובע:**
- 7 6. התובע טוען שהוא בעל הזכות המוסרית בצילומים בהיותו הצלם שצילם את התמונות וכי
- 8 זכות זו אינה תלויה בזכות היוצרים הכלכלית.
- 9 7. ס' 46 לחוק זכויות יוצרים התשס"ח-2007 (להלן: "החוק") מעניק ליוצר זכות מוסרית
- 10 ביצירתו. בגדרה של זכות זו באה, בין היתר, גם זכותו של היוצר ששמו ייקרא על יצירתו.
- 11 אמנם החוק מאפשר גמישות בהיקף פרסום שמו של יוצר היצירה וקובע שהדבר ייעשה
- 12 "בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין", אך בוודאי שאי פרסום ואי מתן קרדיט כלל
- 13 אינם ההיקף והמידה הראויים. מתן קרדיט ללשכת העיתונות הממשלתית בלבד, בהיותה
- 14 בעלת זכויות היוצרים של הצילומים, אינה מספקת.
- 15 8. בהקשר זה ציין התובע גם כי הנתבעת לא יכולה לטעון שנהגה כמקובל בנסיבות העניין, שכן
- 16 אין זה מקובל לתת קרדיט לבעל זכויות היוצרים בלבד, כאשר הוא אינו הצלם ואינו בעל
- 17 הזכות המוסרית. לשם הוכחת טענה זו הציג התובע כמה דוגמאות בהן הנתבעות עצמן נתנו
- 18 קרדיט לצלמים בנוסף לקרדיט שנתנו לבעלי זכויות היוצרים, ובפרט בנוסף לקרדיט שניתן
- 19 ללשכת העיתונות הממשלתית כבעלת זכויות היוצרים.
- 20 9. התובע טוען כי מדובר בצילומים היסטוריים שצולמו בשנת 1975 בצילום ידני הדורש
- 21 מיומנות ומומחיות מיוחדים. מצילומים אלו גם צמח לו מוניטין רב שנפגע כתוצאה
- 22 מפרסום הצילומים בלי להזכיר את שמו.
- 23 10. אמנם הנתבעת 1, ידיעות אינטרנט, נתנה לתובע קרדיט מאוחר על הצילומים אך לטענתו
- 24 היה זה מאוחר מדי. כאמור, בתחילה טען התובע שהקרדיט המאוחר ניתן לו בתחילת חודש
- 25 יולי 2015 אך בסיכומים חזר בו התובע והסכים שהקרדיט ניתן לו ביום 1.6.15. בכל זאת
- 26 עמד התובע על טענתו שהיה זה מאוחר מדי, שכן לטענתו כתבות באינטרנט נצפות ביום
- 27 פרסומן ולכל היותר במשך יום או יומיים נוספים לאחר מכן, אך לא כעבור כשבועיים מיום
- 28 הפרסום. לכן מתן הקרדיט כשבועיים לאחר הפרסום היה לא אפקטיבי ולא נתן מענה
- 29 לפגיעה בזכותו המוסרית של התובע.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

11. זאת ועוד, לטענת התובע פרסום הצילומים ללא מתן קרדיט במדיה האינטרנטית עשוי ליצור ולגרור פגיעות והפרות נוספות של זכותו המוסרית של התובע בתמונות על-ידי העתקת הצילומים בידי אחרים ופרסומן על ידם גם-כן ללא קרדיט. מתן קרדיט מאוחר לא יוכל לרפא הפרות אלה.
12. אשר לפיצוי התובע תבע פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק, למרות שלטענתו נגרם לו נזק מאי מתן הקרדיט מכיוון שהדבר פוגע במוניטין שלו כצלם מקצועי לטענת התובע יש לראות בפרסום של כל אחד מהצילומים הפרה נפרדת. לכן, טוען התובע, יש לפסוק לו פיצוי בגין שלוש הפרות שונות שכן באתר האינטרנט התפרסמו שני צילומים ובעיתון המודפס התפרסם צילום אחד.
13. לגבי גובה הפיצוי טוען התובע שיש לשקול לחומרה את העובדה שמדובר בגוף תקשורתי גדול שמוטלת עליו חובה מוגברת לשמור על זכויות יוצרים. עוד טוען התובע כי הנתבעות הן מפרות סדרתיות של זכויות יוצרים ועל כן יש לפסוק נגדן פיצוי ברף הגבוה. כמו כן טוען התובע כי יש לשקול לחומרה גם את העובדה שפרסום הצילומים ללא מתן קרדיט לתובע מנוגד לתנאי ההרשאה שקבעה לשכת העיתונות הממשלתית לשימוש בצילומים. אחד התנאים הוא שיינתן קרדיט לצלם.
14. התובע הפנה לשורה של פסקי דין מהם ניתן ללמוד לדעתו על הפיצוי הראוי בעניינו.
- טענות הנתבעת:**
15. הנתבעת אינה מכחישה את העובדה, שפרסמה את התמונות בלי לאזכר את שמו של התובע כצלם. לטענתה היא נתנה קרדיט לשכת העיתונות הממשלתית, בהתאם לנהוג ולמקובל ובתום לב. מכל מקום הנתבעת טוענת שמכיוון שזכויות היוצרים אינן של התובע הרי שלא הייתה עליה חובה כלשהי לתת לו קרדיט ולהזכיר את שמו.
16. למרות זאת ולפנים משורת הדין הנתבעת הוסיפה קרדיט לתובע לצד התמונות מיד כשהתקבלה אצלה פנייתו של התובע בעניין. כל טענות התובע בנוגע למועד המאוחר לכאורה של הוספת הקרדיט דינן להידחות. אילו היה התובע פונה ישירות לנתבעת באופן מידי ולא משתהה עם פנייתו, הוספת הקרדיט הייתה נעשית קודם לכן ואין לתובע להלין אלא עצמו.
17. הנתבעת מכחישה את עצם הזכות המוסרית שטוען לה התובע וטוענת שעל התובע להוכיח שלא העביר או ויתר על זכותו לטובת מעסיקתו דאז, לשכת העיתונות הממשלתית.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

18. בכל מקרה זכות מוסרית היא זכות מוגבלת ולא מוחלטת. בהתאם לס' 46(1) לחוק זכויות יוצרים תשס"ח-2007, המסדיר את הזכות המוסרית הרי ששמו של הצלם ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין. החוק לא מחייב מתן קרדיט אישי.
19. יש לציין בהקשר זה כי בסיכומיה טענה הנתבעת (לראשונה) כי התובע, שלא הציג את תשלילי הצילומים, לא הוכיח שהוא זה שצילם את הצילומים האמורים ולפיכך כלל לא הוכח שהוא עשוי להיות בעל הזכות המוסרית בהם.
20. בהקשר זה טענה הנתבעת כי מאחר והתובע סירב לצרף את לשכת העיתונות הממשלתית להליך וגם לא הגיש תצהיר של מי מעובדי הלשכה כדי להוכיח שהוא הצלם, הרי שקמה לחובתו החזקה בדבר הימנעות מהבאת ראיות.
21. אדרבא, בסיכומיה טענה הנתבעת שבהתאם לחוק התובע אינו בעל הזכות המוסרית בצילומים – גם אם יוכח שהוא זה שצילם אותם – כי אם לשכת העיתונות הממשלתית. לטענת הנתבעת היות והצילומים צולמו בשנת 1975, בטרם נחקק חוק זכויות יוצרים. לשיטת הנתבעת הדין החל על הצילומים הוא "חוק זכויות יוצרים, 1911" הקובע הוראה מיוחדת לגבי זכות יוצרים בצילומים ולפיה בעל ה"נגטיבה" דינו כמחבר יצירת צילום. אין מחלוקת שלשכת העיתונות הממשלתית היא בעלת ה"נגטיבה" - התשלילים - כך גם טוען התובע בעצמו וזו גם הסיבה שלא הציג לפני בית המשפט את התשלילים כדי להוכיח את זכותו בצילומים. לכן בהתאם לדין הישן החל על הצילומים אין לתובע זכות בצילומים כמחבר וכפועל יוצא מכך אין לו זכות מוסרית בהם.
22. אשר לטענת התובע להפרת תנאי הרישיון לפרסום הצילומים טוענת הנתבעת שלא התובע הוא שהעניק את הרישיון וקבע את תנאיו ולכן גם אם הופרו תנאי הרישיון (טענה המוכחשת ע"י הנתבעת) הדבר אינו מקנה לתובע עילת תביעה.
23. מכל מקום, לטענת הנתבעת תנאי השימוש שפרסמה לשכת העיתונות הממשלתית באתר האינטרנט שלה אינם רלוונטיים לתמונות שצולמו בשנת 1975, הרבה לפני עידן האינטרנט.
24. אשר לפיצוי הנתבעת טוענת שהתובע כלל אינו זכאי לפיצוי בגין אי מתן קרדיט בצילומים שצילם במסגרת עבודתו. כמו כן הנתבעת טוענת שפסקי הדין אליהם הפנה התובע אינם רלוונטיים לענייננו אך דווקא הם ממחישים עד כמה תביעה זו מנופחת ומופרזת.
25. בשולי הדברים ולמען הזהירות טענה הנתבעת כי עומדות לה ההגנות הקבועות בסעיפים 19 ו- 58 לחוק שעניינם "מפר תמים" ו"שימוש הוגן". כמו כן טענה הנתבעת כי מתקיים בענייננו הסייג בקבוע בסעיף 50(ב) לחוק הקובע כי הטלת פגם ביצירה, שינוי או סילוף שלה,

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 לא יהוו הפרת הזכות המוסרית אם הפעולה הייתה סבירה בנסיבות העניין. בנוסף טענה
- 2 הנתבעת כי עומדת לה ההגנה הקבועה בסעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] העוסק ב"זוטי
- 3 דברים".
- 4 **תשובת התובע לטענות הנתבעת:**
- 5 26. אשר לטענה לפיה על התובע להוכיח שלא ויתר על זכותו המוסרית, הפנה התובע לס' 45(ב)
- 6 לחוק הקובע שהזכות המוסרית היא אישית, ואינה ניתנת להעברה. זאת ועוד, תנאי
- 7 השימוש הקבועים באתר לשכת העיתונות הממשלתית מבהירים כי אין כל ויתור על הזכות
- 8 המוסרית מצד צלמי הלשכה, אדרבא, אחד מתנאי השימוש בצילומים הוא מתן קרדיט
- 9 לצלמים כחלק משמירה על זכותם המוסרית בצילומים. מכל מקום הנטל להוכיח טענה זו
- 10 מוטל על הנתבעת ולא על התובע להוכיח את ההיפך. הנתבעת לא הוכיחה זאת אלא
- 11 הסתפקה בטענה בעלמא.
- 12 27. אשר לטענה כי לא הוכח שהתובע ההוא הצלם שצילם את הצילומים והחזקה בדבר
- 13 הימנעות מהבאת עדים, טוען התובע שלא היה כל צורך בצירוף לשכת העיתונות
- 14 הממשלתית להליך וגם לא בהגשת תצהיר של מי מעובדיה. התובע הצהיר כי הוא שצילם
- 15 את הצילומים וגם צירף תדפיס מאתר לשכת העיתונות הממשלתית, המהווה רשומה
- 16 מוסדית, המעיד על כך.
- 17 28. אשר לטענה שעניינה הגנת "שימוש הוגן" טוען התובע שההגנה הקבועה בסעיף 19 לחוק
- 18 עוסקת בהגנה מפני הפרת זכויות יוצרים ואינה מספקת הגנה מפני הפרת הזכות המוסרית.
- 19 29. אשר לטענה שההפרה נעשתה בתום לב ולהגנת "מפר תמים" הקבועה בסעיף 58 לחוק,
- 20 התובע טוען שהגנה זו תינתן מקום בו המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת על הזכות. בענייננו
- 21 הנתבעת ידעה שהתובע הוא הצלם ובעל הזכות המוסרית בצילומים שכן שמו מופיע לצד
- 22 הצילומים המתפרסמים באתר לשכת העיתונות הממשלתית. בכל מקרה בנסיבות העניין
- 23 היה על הנתבעת לדעת זאת, גם אם לא ידעה זאת בפועל.
- 24 30. לגבי הטענה לקיום הסייג הקבוע בס' 50(ב) לחוק טוען התובע כי סייג זה אינו רלוונטי
- 25 לענייננו שכן הוא עוסק בהפרת הזכות המוסרית על-ידי הטלת פגם ביצירה, שינוי או סילוף
- 26 שלה ולא בהפרת הזכות המוסרית באי מתן קרדיט.
- 27 31. התובע התקומם במיוחד כנגד טענת ה"זוטי דברים" וטען שהפרת זכות מוסרית אינה עניין
- 28 של מה בכך. בהקשר זה הפנה התובע לפסקי דין בהם נפסק פיצוי בגין הפרת זכות מוסרית

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

באי מתן קרדיט לצלם וטען שנסיבות המקרה דנן אינן שונות מהנסיבות באותם פסקי דין
והדבר מלמד על כך שבתי המשפט לא רואים בהפרה זו "זוטי דברים".

דיון והכרעה:

32. בטרם אפנה לדון במחלוקות לגופן אתייחס לטענת הנתבעות כי היה על התובע להוכיח
שהוא הצלם שצילם את הצילומים נושא התביעה.

33. ראשית טענה זו נטענה לראשונה בסיכומים ועל כן מהווה הרחבת חזית אסורה ודינה
להידחות.

34. גם אם ישנה הכחשה כללית של טענת התובע בסוגיה עובדתית זו במסגרת הכחשת
הנתבעות את כל סעיפי כתב התביעה, הרי שמקובלת עלי טענת התובע לפיה בהתאם לתקנה
85 לתקנות סדר הדין האזרחי אין די בהכחשה כללית אלא על הנתבעות לדון במפורש בכל
טענה שבעובדה, שאין הן מודות בנכונותה.

35. יתרה מכך, בכתב ההגנה טענו הנתבעות כך: "התובע צילם את הצילומים נושא התביעה
(ההדגשה אינה במקור) בהיותו עובד בלע"מ, והעובדה כי הוא אינו בעל זכויות היוצרים
בצילומים נושא התביעה - איננה מוכחשת. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, מוכחשת טענת
התובע כי הוא בעל הזכות המוסרית בתצלומים וכי זו "הייתה ונותרה שייכת לו" כטענת
התובע". (ס' 11 לכתב התביעה של הנתבעת 1).

36. כלומר שהנתבעות עצמן לא הכחישו בכתב הגנתן שהתובע הוא שצילם את הצילומים אלא
להיפך, טענו שהוא זה שצילם אותם אך הדגישו את העובדה שהיה זה במסגרת עבודתו של
התובע בלשכת העיתונות הממשלתית.

37. לכן אני דוחה את טענת הנתבעות וקובעת שהתובע הוא שצילם את הצילומים נושא
המחלוקת דנן ומאחר ולא התעוררה כל מחלוקת עובדתית בנקודה זו בכתבי הטענות הרי
שהתובע לא היה צריך להוכיח זאת.

38. למעלה מן הצורך אוסיף ואומר שהתובע הוכיח שהוא שצילם את הצילומים באמצעות
תצהירו בו הצהיר על כך וכן באמצעות תדפיס מאתר לשכת העיתונות הממשלתית המעיד
על כך. כאמור, הצדדים הגיעו להסכמה דיונית לפיה פסק הדין יינתן על סמך החומר המצוי
בתיק ללא חקירת עדים וללא הבאת ראיות. לכן אני מקבלת את האמור בתצהירו של
התובע בנקודה זו.

מהלך הדיון:

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

39. תחילה אברר מה הדין החל על הצילומים והאם לתובע זכות מוסרית בהם בהתאם לדין החל עליהם. ככל שאמצא שלתובע זכות מוסרית בצילומים אבחן האם הופרה זכות זו. בתוך כך אבחן האם עומדת לנתבעות הגנה מן ההגנות הקבועות בחוק בעניין זה. לסיום אכריע בגובה הפיצוי הראוי, בהתחשב בהיקף ההפרות ובנסיבות לחומרה שמנה התובע מחד, ובעובדה שהנתבעת 1 פרסמה מתן קרדיט מאוחר מאידך.
- הדין החל על הצילומים והזכות שהוא מקנה לתובע:
40. הנתבעות טענו, וגם זאת לראשונה בסיכומים, שבהתאם לדין החל על הצילומים הרי שבכל מקרה הזכות המוסרית בהם נתונה ללשכת העיתונות הממשלתית ולא לתובע.
41. אקדים ואומר שאני דוחה את הטענה לגופה, וזאת נוכח הצטברותם של הנימוקים הבאים.
42. ראשית, בכתבי ההגנה הנתבעות לא העלו טענה זו, ביחס לזכות המוסרית אך טענו שעל התובע להוכיח שלא ויתר על זכותו המוסרית בצילומים לטובת לשכת העיתונות הממשלתית. אני רואה בכך משום הודאה בזכותו המוסרית של התובע מכיוון שלא ניתן לטעון שהתובע ויתר על זכותו המוסרית, ללא כל ראיה לכך, ובה בעת להכחיש את עצם קיומה של הזכות. יש להדגיש, כי גם הנתבעת התנגדה לקבלת עמדת לשכת העיתונות הממשלתית בתיק, ודבר זה יכול להיזקף גם לחובת הנתבעות.
43. זאת ועוד נראה שלשיטת הנתבעות כל עוד לא הוכח שהתובע לא ויתר על זכותו המוסרית הרי שהוא מוחזק כמי שוויתר עליה. אין בידי לקבל טענה זו. צודק התובע הטוען כי על הנתבעות להוכיח את הוויתור הנטען על ידן ולא להיפך.
44. מקובלת עלי גם טענת התובע הטוען שזכות מוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה שכן כך קובע החוק, ולכן אני דוחה את הטענה לווייתור מצד התובע על זכותו המוסרית.
- החיקוקים העוסקים בזכויות יוצרים:
45. עוד לפני הקמת המדינה היה בתוקף חוק זכויות יוצרים, 1911 (להלן: "החוק הישן") של הממלכה הבריטית. חוק זה הכיר בזכות יוצרים של מחברי יצירות אך לא הכיר בזכותם המוסרית.
46. מאוחר יותר נוספה פקודת זכות-יוצרים, 1924 (להלן: "הפקודה") שתוקנה מעת לעת. התיקון החשוב לענייננו הוא התיקון מתשמ"א, 1981, שהוסיף לפקודה את סעיף 4א שעיגן והכיר לראשונה בזכותם המוסרית של מחברים ביצירותיהם, אף אם אינם בעלי זכות

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 יוצרים ביצירות. הפקודה לא ביטלה את החוק הישן וסעיף 8 בה קבע שהחוק הישן ייקרא
- 2 בהתאם לשינויים ולתוספות שנעשו בו ע"י הפקודה.
- 3 47. בסוף שנת 2007 נחקק חוק זכויות יוצרים התשס"ח-2007 (להלן: "החוק החדש").
- 4 48. סעיף 69 לחוק החדש ביטל את מרבית סעיפי הפקודה, לרבות סעיף 4א העוסק בזכות
- 5 המוסרית, המעוגנת היום בפרק ז' לחוק החדש.
- 6 49. סעיף 68 לחוק החדש קבע כי החוק הישן בטל.
- 7 50. סעיף 78(א) לחוק החדש קובע את הכלל לפיו:
- 8 "הוראות חוק זה יחולו גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, בכפוף
- 9 להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (י)".
- 10 בסעיף 78(ט) ישנה התייחסות ספציפית ליצירת צילום ושם נקבע כך:
- 11 "לעניין זהות מחבר היצירה של יצירת צילום לפי סעיף 21 לחוק זכות
- 12 יוצרים, 1911, שנוצרה לפני יום התחילה וכן לעניין תקופת זכות
- 13 היוצרים ביצירת צילום כאמור, ימשיכו לחול הוראות הדין הקודם".
- 14 הצילומים נושא התובענה צולמו כאמור בשנת 1975, לפני שחוקק החוק וממילא לפני שנכנס
- 15 לתוקף. לכן יש לפנות לסעיף 21 לחוק זכויות יוצרים, 1911 (להלן: "החוק הישן") הקובע
- 16 כך:
- 17 "התקופה שתהא קיימת בה זכות-יוצרים בצילומים היא חמשים שנה
- 18 מעת עשיית הנגיבה שממנה נתקבל הצילום במישרין או בעקיפין,
- 19 והאיש שהיה בעל הנגיבה בעת עשייתה יהא דינו כמחבר היצירה,
- 20 ומקום שבעל כזה הוא חברה יהא דינה של החברה, לצרכי חוק זה,
- 21 כאילו נמצא מקום מושבה בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל
- 22 עליהן חוק זה, אם קבעה החברה מקום עסקים באותן המושבות".
- 23 51. כלומר שעל הצילומים נושא תובענה זו חל החוק החדש, כפי שקובע סעיף 78(א) לחוק. עם
- 24 זאת לגבי זהות המחבר ולגבי תקופת זכויות היוצרים בצילומים (שאינה רלוונטית לענייננו)
- 25 חלות הוראות סעיף 21 לחוק הישן הקובע כי בעל הנגיבה, התשליל, דינו כמחבר יצירת
- 26 הצילום (ר' בעניין זה פסקה 29 לפסק דינו של כב' השופט יעקובי בת"א (מחוזי י-ם) 45542-
- 27 12-11 רחמני נ' אלג'זירה [פורסם בנבו] (19.2.14)).
- 28 הזכות המוסרית:

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

52. לפי הפקודה, אשר הכירה לראשונה בזכות מוסרית, זכה המחבר בזכות המוסרית ביצירה.
גם החוק החדש העניק את הזכות המוסרית ליוצר היצירה. יוער כי החוק החדש אמנם
נוקט לשון שונה: "יוצר" ולא "מחבר" אך נראה שהכוונה זהה. (ר' דברי ההסבר לסעיף
78(ט) למשל).
53. לכן, לכאורה, בעל הנגטיב, שהוא המחבר-היוצר לפי סעיף 21 לחוק הישן, הוא גם בעל
הזכות המוסרית ביצירה שכן זכות זו הוענקה ליוצר. זו גם הפרשנות שמבקשות הנתבעות
ללמדנו ועל-ידי כך להוביל לקביעה לפיה התובע, שאינו בעל התשלילים – על כך אין
מחלוקת, נעדר זכות מוסרית בצילומים שצילם בשנת 1975 עליהם חל הדין הישן.
54. אין בידי לקבל פרשנות זו משתי סיבות. ראשית החוק הישן כלל לא הכיר בזכות מוסרית
כאשר קבע את שקבע ביחס למעמדו של בעל הנגטיב כמחבר. לכן נראה לי שאין להסיק
מהחוק הישן דבר לגבי הזכות המוסרית, וכל ההוראות שבחוק הישן התקפות היום
ממשיכות לחול ביחס לזכות יוצרים בלבד.
55. המשמעות הנכונה שיש לתת, לדעתי, לחריג הקבוע בסעיף 78(ט) היא שחרף העובדה שהחוק
החדש לא מכיר במעמד כלשהו של בעל הנגטיב, הרי שביחס ליצירות צילום שנוצרו לפני
החוק החדש ימשיך בעל הנגטיב ליהנות מזכות היוצרים שהקנה לו החוק הישן. משמעות זו
מתיישבת גם עם דברי ההסבר לחוק בהם הובהר כך :-
- "חקיקת חוק זכות יוצרים חדש מחייבת בחינה של הדין שיחול על
נושאים שונים ביחס ליצירות קיימות
...
שאלות של בעלות ביצירות, עסקאות ביצירות ומעשי הפרה שנעשו לפני
תחילת החוק המוצע, ייקבעו לפי הדין הקודם, ביינו לפי חוק 1911
והפקודה, וזאת מתוך מטרה להגן על האינטרסים של צדדים שהסתמכו
על המצב המשפטי נכון למועד היצירה, העברת הזכויות או מעשה
ההפרה, לפי העניין..."**
56. למעמד זה של בעל הנגטיב כבעל זכות יוצרים בצילום אין ולא כלום עם הזכות המוסרית,
שכן זכות זו לא הוכרה כלל בחוק הישן שממנו יונק בעל הנגטיב את זכותו ואת מעמדו.
57. שנית, לשון החוק והתכלית שבבסיס הזכות המוסרית אינם מתיישבים עם הפרשנות
שמציעות הנתבעות.
- סעיף 46 לחוק החדש קובע כך :-

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 46. זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר -
- 2 (1) כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין;
- 3 (2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר,
- 4 וכן כי לא תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה והכל אם יש בעילו
- 5 מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר"
- 6 58. ניתן להבין מלשון החוק שהזכות המוסרית היא זכות אישית, "סנטימנטלית". מה לבעל
- 7 התשליל, ובמקרה שלנו ללשכת העיתונות הממשלתית, ולסנטימנטים לצילום? רגשות אלה
- 8 קיימים גם כשאין ליוצר אינטרס כלכלי בצילום שכן הם נובעים מעצם היות הצילום מעשה
- 9 ידיו המביא לידי ביטוי את יכולותיו וכישוריו.
- 10 59. בדברי ההסבר לחוק נאמר בקשר לזכות המוסרית כך :-
- 11 "בצד זכות היוצרים ביצירה, שהיא כאמור זכות כלכלית לניצול היצירה,
- 12 מכירים דיני זכות יוצרים גם בזכות נוספת שיש ביחס ליצירות מקוריות,
- 13 והיא זכות אישית הנובעת מהקשר האישי המיוחד שבין היוצר ליצירתו.
- 14 זכות זו המכונה "זכות מוסרית" עוגנה בשנת 1981 בסעיף 4א לפקודה
- 15 והיא מתחייבת גם לפי סעיף 6bis לאמנת ברן".
- 16 60. כלומר בהתאם לדברי ההסבר, הזכות המוסרית היא זכות שונה ונפרדת מזכות היוצרים.
- 17 ההיגיון העומד בבסיסה שונה בתכלית מההיגיון הכלכלי העומד מאחורי זכות היוצרים. אין
- 18 כל משמעות לעובדה שלעיתים קרובות בעל זכות היוצרים הוא גם בעל הזכות המוסרית.
- 19 מדובר בשתי זכויות נפרדות, מקבילות, שאינן חופפות זו לזו. הזכות המוסרית שואבת את
- 20 כוחה מהקשר שבין יוצר היצירה ליצירתו. קשר זה לא ניתן להחליף בתחליפים מלאכותיים
- 21 או לקנות בכסף. לכן קשה לקבל פרשנות הכופה זכות זו על מי שאין לו יד ורגל ביצירה אך
- 22 קנה לו זכות כלכלית בה על ידי כך שהיה בעלים של תשליל.
- 23 61. פרשנות זו מתיישבת עם לשון החוק הקובע בסעיף 45(ב) כי הזכות המוסרית תעמוד ליוצר
- 24 אף אם אין לו ביצירה זכות יוצרים כך שזכויות אלה הן נפרדות ובלתי תלויות האחת
- 25 בשנייה.
- 26 62. לאור כל האמור אני דוחה את טענת התובעות, וקובעת כי התובע הוא בעל הזכות המוסרית
- 27 בצילומים בהתאם להוראות פרק ז' לחוק החדש.
- 28 הפרת הזכות המוסרית של התובע:

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

63. בהתאם להוראת סעיף 46(א) לחוק החדש הרי שזכותו המוסרית של התובע היא ששמו ייקרא על יצירתו. הנתבעות הפרו זכות זו של התובע בכך שפרסמו את הצילומים, בלי לאזכר את שמו.
64. הנתבעות מתייחסות לסיפא של הסעיף המגביל את קריאת שם היוצר על יצירתו ל"היקף והמידה הראויים בנסיבות העניין". עם זאת אני מקבלת את טענת התובע לפיה היעדר איזכור כלשהו של שמו איננה "ההיקף והמידה הראויים בנסיבות העניין" בפרט לאור העובדה שאין מדובר בנסיבות מיוחדות אלא בנסיבות רגילות של פרסום עיתונאי, שאין בו כל דחיפות.
65. לכן אני קובעת שהופרה זכותו המוסרית של התובע בצילומים.
- האם עומדת לנתבעות הגנה מההגנות הקבועות בחוק?**
66. כאמור הנתבעות טוענות להגנות הקבועות בחוק. ההגנות שטוענות להן הנתבעות הן הגנת "שימוש הוגן", הגנת "מפר תמים", הגנת "זוטי דברים" (מפקודת הנזיקין) וכן טוענות הנתבעות לתחולתו של הסייג בנוגע להפרת זכות מוסרית הקבוע בסעיף 50(ב) לחוק.
67. בחנתי את טענות הצדדים והגעתי לכלל מסקנה שלא קמה לנתבעות איזו מההגנות הנטענות.
- הגנת שימוש הוגן:**
68. אכן כפי שטוען התובע הגנת "שימוש הוגן" עוסקת בהפרת זכות יוצרים ולא בהפרת זכות מוסרית. הגנה זו קבועה בסעיף 19 לחוק, שקודם לו סעיף 18 הקובע כך:
- "על אף הוראות סעיף 11, עשיית הפעולות המפורטות בסעיפים 19 עד 30 מותרת בתנאים המפורטים באותם סעיפים ולשם השגת המטרות המפורטות בהם, אף בלא קבלת רשות מבעל זכות היוצרים ובלא תשלום תמורה, ולעניין הפעולות המפורטות בסעיף 32 – בתמורה ובהתאם להוראות אותו סעיף".**
69. סעיף 11 אליו מפנה סעיף 18 לחוק הוא הסעיף הראשון בפרק ג' לחוק שעניינו "מהות זכות היוצרים". כלומר, הפעולות המפורטות בסעיפים 19-30 מותרות חרף זכות היוצרים ביצירה. אין לכך דבר עם הזכות המוסרית.
70. זאת ועוד לדעתי אין להכיר בשימוש שנעשה ביצירה מבלי לתת קרדיט ליוצרה כשימוש הוגן בה (ראו בעניין זה ע"א 2790/93 [אייזנמן נ' קימרון](#) [פורסם בבנו] (30.8.00); ע"א (מחוזי

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

ת"א 3038/02 זום נ' הטלוויזיה החינוכית [פורסם בנבו] (29.4.07); פסקה 13 לפסק דינו של כב' השופט זילברטל ב ת"א 3560/09 (מחוזי י-ם) ראובני נ' מפה - מיפוי והוצאה לאור בע"מ [פורסם בנבו] (6.1.11); ת"א (מחוזי י-ם) 45542-12-11 רחמני נ' אלג'זירה [פורסם בנבו] (19.2.14).

71. לכן אני קובעת שלא קמה לנתבעות הגנת השימוש ההוגן בקשר להפרת זכותו המוסרית של התובע.

הגנת "מפר תמים":

72. סעיף 58 לחוק קובע כך :-

"הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה".

73. אני מאמינה לנתבעות שבמועד פרסום הצילומים לא ידעו שהתובע הוא שצילם אותם. אך היעדר ידיעה בפועל אינה מספקת. על הנתבעות להוכיח שגם לא היה עליהן לדעת שהתובע הוא שצילם את הצילומים. זאת לא הוכח. הנתבעות הן גופי התקשורת גדולים ואכן כפי שטוען התובע חלה עליהן חובה מוגברת לשמירה על זכויות יוצרים וזכות מוסרית של יוצרים (ר' למשל ת"א (מחוזי י-ם) 45542-12-11 רחמני נ' אלג'זירה [פורסם בנבו] (19.2.14); ת"א (שלום י-ם) 30213-02-14 זום נ' באזז [פורסם בנבו] (7.4.15)).

74. התובע הוכיח, שהצילומים נושא התובענה מתפרסמים באתר לשכת העיתונות הממשלתית ולצידם מופיע שמו כצלם שלהם. לכן יכלו הנתבעות לגלות בקלות שהתובע הוא הצלם.

75. הנתבעות טוענות שהתובע מניח שהצילומים הועתקו מתוך אתר לשכת העיתונות הממשלתית אך הוא לא הוכיח זאת. אני מקבלת טענה זו. אכן לא הוכח מנין העתיקו הנתבעות את הצילומים. מנגד הנתבעות לא טענו, וממילא גם לא הוכיחו, שהצילומים מתפרסמים במקום אחר זולת אתר לשכת העיתונות הממשלתית. לכן משאין לפני ראייה כלשהי לפרסום הצילומים פרט לפרסום באתר לשכת העיתונות הממשלתית, אין לי אלא להסיק מכך שזה המקום היחיד בו הם מתפרסמים באופן רשמי.

76. זאת ועוד - הנתבעות ידעו שלשכת העיתונות הממשלתית היא בעלת זכות היוצרים בצילומים ולכן גם העניקו לה קרדיט בפרסום. בנסיבות אלה, בהן הוכח שהנתבעות ידעו שהצילומים שייכים ללשכת העיתונות הממשלתית, גם אם לא העתיקו אותם מתוך האתר

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

1 שלה, הרי שהיה על הנתבעות לכל הפחות לברר באתר לשכת העיתונות הממשלתית את
2 זהות הצלם ומה תנאי השימוש בצילומים.
3 77. לכן אני קובעת שלא מתקיימת הגנת "מפר תמים", למרות שהשתכנעתי שלא לוותה
4 לפרסום כוונת זדון מצד הנתבעות. הפרסום נעשה בתווך שבין כוונת זדון להפרה תמימה,
5 באזור בו שוכנים עצלות, רשלנות, עצימת עיניים וכדומה. כל אלו אינם חוסים תחת הגנת
6 "מפר תמים".

7 הסייג לאחריות בגין הפרת זכות מוסרית:

8 78. הנתבעות טוענות לתחולתו של הסייג הקבוע בסעיף 50(ב) לחוק החדש שזו לשונו: -

9 50. (א) העושה ביצירה פעולה הפוגעת בזכות המוסרית של

10 היוצר, מפר את הזכות האמורה.

11 (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), עשיית פעולה ביצירה הפוגעת

12 בזכות המוסרית האמורה בסעיף 46(2) אינה מהווה הפרה של הזכות

13 האמורה, אם הפעולה הייתה סבירה בנסיבות העניין.

14 79. הסייג הקבוע בסעיף 50(ב) לחוק החדש עוסק במפורש בהפרת זכות יוצרים על ידי שינוי או
15 סילוף של יצירה ולא בהפרת זכות זו על ידי אי-מתן קרדיט ליוצר. לכן אני מקבלת את
16 טענת התובע לפיה סייג זה אינו רלוונטי לענייננו.

17 הגנת זוטי דברים:

18 80. סעיף 4 לפקודת הנזיקין קובע כך: -

19 "לא יראו כעוולה מעשה, שאילו היה חוזר ונשנה לא היה בו כדי ליצור

20 תביעה לזכות נוגדת, ואדם בר-דעת ומזג כרגיל לא היה בא בנסיבות

21 הנתונות בתלונה על כך".

22 81. קשה לקבל את הטענה כאילו שאדם בר דעת ומזג רגיל לא היה עומד על זכותו המוסרית
23 הנתונה לו לפי חוק. אין מדובר בעניין שולי וזניח אלא במהותה של הזכות המוסרית של
24 התובע, שהיא מוגבלת ומצומצמת מטבעה ומעניקה ליוצר רק את הזכות ששמו ייקרא על
25 יצירתו וכן שלא ייעשה שינוי ביצירה ושהיא תישאר כפי שהגה אותה יוצרה. אילו נראה באי
26 פרסום שמו של יוצר ליד יצירתו כעניין של מה בכך, הרי שנרוקן מתוכן את הרכיב הראשון
27 של הזכות המוסרית. המחוקק הכיר בחשיבות של קריאת היצירה על שם יוצרה ואינו רואה
28 בכך עניין של מה בכך.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

82. אף הדין העברי מכיר בחשיבות הדבר ועל כך אמרה הגמרא במסכת מגילה "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם" (מגילה טז ע"א). ר' בעניין זה את דברי כב' השופט טירקל בע"א 2790/93 איזנמן נ' קימרון פ"ד נד(3) 817, 841:

"אדם זכאי ששמו ייקרא על "ילדי רוחו". זיקתו הרוחנית לאלה כמוה, כמעט, כזיקתו ליוצאי חלציו. פרסומה של יצירה בלי ששמו של מחברה ייקרא עליה "בהיקף ובמידה המקובלים" הוא פגיעה בזכותו המוסרית של המחבר. שורשיו של עיקרון חשוב זה שלוחים גם במקורות המשפט העברי, שעמדו על גודל עונו של מי שאינו אומר דבר בשם אומרו. כך נאמר, בין דברים רבים, בעניין זה:

"גדול שיאמר דבר בשם אומרו ולא יגזול דעת האומרו, כי גזילה זו יותר מגזילת ממון... ומה מאוד גדול עבירה זו בעיני, האומר פשט הכתוב בספר, או אשר שמע, ולא מזכיר שם האומר או הכותב" (ר' ישעיה הלוי הורוויץ שני לוחות הברית, מסכת שבועות, קפג, ב [ב]; כן ראו מקורות נוספים אצל נ' רקובר זכות היוצרים במקורות היהודיים [ג], בעמ' 35 ואילך).

83. לכן אני דוחה את טענת הנתבעות ל"זוטי דברים" וקובעת שהגנה זו לא מתקיימת בענייננו.

הפיצוי

84. התובע עותר לחייב את הנתבעות בפיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 56(א) לחוק החדש.

85. התובע טוען שיש לראות בפרסום כל אחת מהתמונות הפרה נפרדת. לכן טוען התובע שיש לפסוק לו פיצוי עבור שלוש הפרות שונות: שתי הפרות שהפרה הנתבעת 1 את זכותו בכך שפרסמה שני צילומים ללא מתן קרדיט והפרה אחת שהפרה הנתבעת 2 בכך שפרסמה צילום אחד (מתוך השניים שפרסמה הנתבעת 1) ללא מתן קרדיט.

86. הנתבעות טוענות מנגד כי מדובר בשתי הפרות בלבד, אחת על-ידי הנתבעת 1 ואחת על-ידי הנתבעת 2.

87. עיינתי בטענות הצדדים ובפסיקה שהופנית אליה והגעתי לכלל מסקנה כי הצדק עם הנתבעות. כל אחת מהנתבעות הפרה את זכותו המוסרית של התובע פעם אחת בלבד.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

88. סעיף 56 לחוק החדש קובע כך :-

(א) הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע, בשל כל הפרה, פיצויים ללא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים.

...

(ג) לעניין סעיף זה יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת.

89. בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין כי כל אימת שמדובר במעשים שהם בגדר מסכת שמפרה סוג זכויות אחד, הרי שאין לראות בכל מעשה כהפרה נפרדת העומדת בפני עצמה, שכן המבחן הוא סוג הזכות הנפגעת ולא מספר האקטים המפרים. שניים מפסקי הדין הבולטים בעניין הם רע"א 4148/09 אקו"ם אגודת קומפוזיטורים, מחברים ומו"לים למוסיקה בע"מ נ' יום טוב (טוביה) חדד [פורסם בנבו] (30.7.09) (פסקאות 5 ו-9) וההפניות הנזכרות שם) (להלן: "עניין אקו"ם") וע"א 592/88 שגיא נ' עיזבון המנוח אברהם ניניו ז"ל, פ"ד מו(2) 254 (267א) (להלן: "עניין שגיא").

90. בעניין אקו"ם דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה שקבע שיש לראות ב-13 יצירות מוסיקליות שהושמעו באירוע אחד כהפרה אחת בלבד ולא ראה בכך 13 הפרות נפרדות (כמספר היצירות שהופרה בהן זכות יוצרים).

91. בעניין שגיא נדונה הפרת זכויות יוצרים במחזה שהועלה מאה פעמים ויותר. בית המשפט קבע את מבחן סוג הזכות שהופרה (ולא מספר האקטים המפרים) כמבחן הקובע לעניין מספר ההפרות לצורך הוראת סעיף 3א לפקודה, אשר הסדירה בעבר את סוגיית פסיקת הפיצויים בגין הפרת זכויות יוצרים ללא הוכחת נזק, ולכן קבע שמדובר בהפרה אחת בלבד ולא מאה הפרות שונות.

92. למרות זאת בית המשפט המחוזי (כב' השופט זילברטל) קבע ב-ת"א 3560/09 (מחוזי י-ם) ראובני נ' מפה - מיפוי והוצאה לאור בע"מ [פורסם בנבו] (6.1.11) (להלן: "עניין ראובני") שהפרשנות הנכונה של סעיף 56(ג) לחוק החדש היא שהפרות של אותה זכות יוצרים ביצירות שונות לא תיחשבנה כהפרה אחת, אלא כהפרות אחדות שמספרן כמספר היצירות שהזכויות בהן הופרו.

93. בקובעו כך היה ער בית המשפט המחוזי לעובדה שקביעה זו סותרת לכאורה את ההלכות בעניין, והשיב כך :-

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

" אין ספק כי המסקנה דלעיל אינה עולה בקנה אחד עם החלטת בית המשפט העליון בפרשת אקו"ם ועם פסקי הדין שהוזכרו לעיל ואשר יישמו החלטה זו. לכך יש להשיב, בראש ובראשונה, כי פסקי הדין הללו ניתנו כולם בהתייחס לפקודה, ולא נכללה בהם קביעה פרשנית מחייבת או מנחה לעניין סעיף 56(ג) לחוק. עוד יש לציין, כי קביעת בית המשפט העליון בעניין זה בפרשת אקו"ם היא בבחינת אמרת אגב. בקשת רשות הערעור נדחתה שם, בראש ובראשונה, על יסוד הלכת ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ פ"ד לו(3) 123 (1983), שכן היה מדובר ב"גלגול שלישי". בנוסף, ההחלטה בפרשת אקו"ם, שניתנה בדין יחיד, אינה בבחינת הלכה מחייבת כאמור בסעיף 20(ב) לחוק יסוד: השפיטה (ראו רע"א 2996/06 שלום נ' מע"צ – החברה הלאומית לדרכים בישראל בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה ה(2), 18.10.06).

94. עיון בפסיקה ובספרות מציג גישות שונות שנקטו הערכאות הדיוניות בעניין (ר' בעניין זה את הסקירה בספרו של טוני גרינמן, זכויות יוצרים, מהדורה שנייה, תשס"ט, עמ' 774 – 784 וכן את הסקירה בסעיפים 6-8 לפסק הדין בעניין ראובני). בית המשפט העליון טרם אמר את דברו ביחס לסעיף 56(ג) וההלכות הקיימות היום בנוגע לפיצוי ללא הוכחת נזק הן אלה שניתנו על-סמך הדין הקודם.

95. כשלעצמי אני סבורה שההלכות שניתנו ביחס לסעיף 3א לפקודה ממשיכות להתקיים היום וההיגיון העומד בבסיסן צריך להמשיך להנחות את בתי המשפט הדנים בפיצויים מכוח סעיף 56 לחוק החדש.

96. אני ערה לכך שהפקודה לא התייחסה באופן מפורש לסוגיה זו, של מסכת אחת של מעשים המהווה הפרה אחת, אך לטעמי הפירוש הנכון שיש לתת לעובדה שהחוק החדש בחר שכן להתייחס לנושא זה מפורשות, הוא שהמחוקק בחר לעגן בחוק את הנורמה שקבע בית המשפט העליון בעניין.

97. בדברי ההסבר לחוק נאמר:

"בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע, בדומה לסעיף 13(ב) לחוק העוולות המסחריות, התשנ"ט-1999... כי מסכת אחת של מעשי הפרה מהווה הפרה אחת לעניין הפיצויים בלא הוכחת נזק".

ואכן סעיף 56(ג) לחוק החדש וסעיף 13(ב) לחוק העוולות המסחריות נוקטים באותה לשון בדיוק.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

98. בדברי ההסבר לחוק עוולות מסחריות נאמר בהקשר זה כך:-

"הוראה בדבר פיצויים ללא הוכחת נזק מעוררת את השאלה כיצד להגדיר הפרה לצורך הפיצוי הקבוע מראש. הוראה זו מאמצת את ההלכה שנקבעה לענין הפרת זכות יוצרים בפסק דין בע"א 592/88 שגיא נ' ניניו (פ"ד מו(2) 254). מוצע שמסכת אחת של פעולות (הפקת 100 עותקים, למשל), תיחשב כהפרה אחת בלבד. תקרת הפיצויים הגבוהה יחסית מאפשרת לבית המשפט להתחשב בהיקף ההפרה. הגדרת ה"מסכת" תהיה תלויה בנסיבות ההפרה ולכן יש מקום להקנות שיקול דעת רחב לבית המשפט".

99. נמצאנו למדים שאכן המחוקק ביקש לעגן בחוק את הנורמה שנקבעה כבר בעניין ניניו והמשיכה להתקיים גם בפסקי דין מאוחרים יותר וביחס לחיקוקים שונים העוסקים כולם בפיצויים ללא הוכחת נזק במקרה של הפרת זכויות שונות.

100. לכן אני סבורה שאין לסטות מההלכות שנקבעו בעניין, הגם שהן נקבעו בתקופת הפקודה. באותה תקופה היה צורך בקביעה של בית המשפט בעניין מכיוון שהחוק סתם ולא פירש. היום, משבחר המחוקק לעגן את הדברים באופן מפורש, נראה לי שהם יפים ונכונים אפילו ביתר שאת.

101. יוער כי בעניין שגיא סייג בית המשפט (כב' הנשיא דאז שמגר) את קביעתו ואמר:-

"עם זאת, אין לדעתי לשלול מצב, בו מידת ההטרוגניות שבין ההפרות השונות תהיה כה רבה ומהותית, עד כי תהיה הצדקה לראות בכל פעילות מפרה כזו משום "הפרה" עצמאית לעניין סעיף 3א...

יצוין, כי לפי מבחן הזכות המופרת יהיה נכון לראות בהפרות חוזרות של זכויות יוצרים שונות, המתייחסות לאותה יצירה, משום הפרות עצמאיות במובן סעיף 3א, גם אם המפר בכל ההפרות הללו הינו אותו אדם. כך, למשל, אם המפר פגע הן בזכות היוצרים של היוצר ככותב היצירה והן בזכותו כמי שתרגם אותה, המחזי אותה וכיוצא בזה, יש לראות בכך הפרות נפרדות (המתייחסות למעשה ל"יצירות" מספר) ולזכות את התובע, בכפוף לשיקול-דעתו של בית המשפט, במספר סכומים לפי סעיף 3א, כמספר זכויות היוצרים שהופרו".

102. כלומר המבחן אינו טכני אלא מהותי. המצב הקיים היום מאפשר לבית המשפט מרחב שיקול דעת כדי להעריך האם מדובר במסכת אחת או בהפרות נפרדות.

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

103. למען שלמות התמונה אציין כי בפסק הדין בעניין ראובני דובר על 15 תמונות שונות שצילמו התובעים שם (צלמים חובבים) שהתפרסמו בספר שהוציאה הנתבעת. בית המשפט קבע את שקבע בין השאר מן הטעם שהיו אלה צילומים שצולמו במועדים שונים ותיעדו אובייקטים שונים עד כי כל אחד מהם מהווה יצירה עצמאית ונפרדת. אכן נראה שבנסיבות אלה התקיימה ההטרוגניות אליה כיוון כב' השופט שמגר בפסק דינו בעניין שגיא, והעובדה שהצילומים התפרסמו בספר (להבדיל מכתבה) שמרה על עצמאותה של כל יצירה.
104. לא כך בענייננו. כאן מדובר בשני פרסומים כאשר באחד מהם הוצגו שני צילומים שצולמו באותו אירוע, המתעדים את אותה סיטואציה ואשר התפרסמו במסגרת כתבה אחת (זו שפרסמה הנתבעת 1). בנסיבות אלה מתקיים האמור בסעיף 56(ג) לחוק החדש ואני רואה בכך מסכת אחת.
105. ר' גם פסק דינו של כב' השופט דראל ב-ת"א (שלום י-ם) 7036/09 רחמני נ' חברת החדשות (פורסם בנבו) (פס"ד מ-9.10.11), שם קיבל בית המשפט באופן עקרוני את הטענה שאין לראות בהפרות כמסכת אחת אך יצר אבחנה בין כמה צילומים כאשר ביחס לחלק מהם נקבע שהם מהווים מסכת אחת, חרף העובדה שמדובר ביצירות שונות:
"האמור לעיל (שאין מדובר במסכת אחת – הערה שלי) יפה לתמונות שפורסמו למעט שלוש תמונות מר לוינסון ז"ל ושתי תמונות משפחת ירדן שאותן ניתן לראות (כל קבוצה) כפרסום שהוא מסכת אחת של תמונות והפרה אחת. בהתחשב בכך שכל קבוצת תמונות פורסמה יחד באותה הכתבה ניתן לראות שני המקבצים כשתי הפרות אף שהמדובר בחמש תמונות".
106. למען הסר ספק יובהר שאיני רואה בפרסום של הנתבעות השונות מסכת אחת, למרות שמדובר בפרסום מאותו יום העוסק באותו עניין. בכל זאת מדובר בשתי ישויות נפרדות שהפרו את זכותו של התובע במדיה שונה ובצורה שונה. נדמה שגם הנתבעות עצמן לא חולקות על כך.
107. לאור כל האמור אני קובעת שהנתבעת 1 הפרה את זכותו המוסרית של התובע פעם אחת כשפרסמה את הכתבה ובה שני צילומים שצילם התובע, והנתבעת 2 הפרה את זכותו של התובע הפרה אחת נפרדת.
- שיקולים בקביעת גובה הפיצוי:
108. התובע טוען שיש לשקול לחומרה את העובדה שהנתבעות הן "מפרות סדרתיות", לטענתו, של זכויות יוצרים וכן את העובדה שמדובר בגופי תקשורת גדולים האמונים על

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 שמירת זכויות יוצרים וכן את העובדה שהן פעלו בניגוד לתנאי הרישיון שקבעה לשכת
2 העיתונות הממשלתית לשימוש בצילומים.
- 3 109. לצד זאת יש לשקול לטובת הנתבעת 1 את העובדה שהיא פרסמה קרדיט לתובע, גם
4 אם באיחור. מנגד יש לשקול לחובת הנתבעת 2 את העובדה שלא פרסמה תיקון כלשהו.
- 5 110. אני מקבלת את טענת הנתבעת 1, שלא נסתרה, לפיה פרסמה קרדיט לתובע מיד עם
6 קבלת פנייתו. התובע שלח פניה בכתב אל הנתבעות ביום 20.5.15, יומיים לאחר פרסום
7 הכתבות, והתיקון היה 12 ימים לאחר מכן. התובע ולא פנה באופן דחוף לנתבעת 1 ואין
8 לתובע להלין אלא על עצמו. אילו היה התובע פונה בפניה ישירה, טלפונית או באמצעות דואר
9 אלקטרוני, בנוסף או במקום הפניה בדואר, סביר להניח שהנתבעת הייתה נותנת לו קרדיט
10 מוקדם יותר, עם קבלת פנייתו, כפי שאכן עשתה, וכל טענות התובע בעניין זה לא היו באות
11 לעולם. התובע התמהמה בפנייתו ובכך לא עמד בחובת הקטנת הנזק המוטלת עליו.
- 12 111. בעניינינו דווקא הוכח שהנתבעת 1 מיהרה לתקן את ההפרה בכך שהוסיפה קרדיט
13 לתובע מיד עם קבלת פנייתו. מנגד אשקול לחומרה את העובדה שהנתבעת 2 לא עשתה
14 מאמץ כלשהו לרפא את הפגם שבהפרה.
- 15 112. אשר לטענה שהנתבעות הן "מפרות סדרתיות" של זכויות יוצרים - אני דוחה טענה
16 זו. לשם הוכחת הטענה התובע הפנה לשני פסקי דין בהם נקבע שהנתבעת 1 הפרה זכות
17 יוצרים (לא של התובע) ולפסק דין אחד בו נקבע שהנתבעת 2 הפרה זכות יוצרים (לא של
18 התובע). בכל הכבוד אין בכך הוכחה לטענה הקשה הנתענת כלפי הנתבעות כאילו שהן
19 "מפרות סדרתיות" של זכויות יוצרים וטוב היה שטענה זו לא הייתה נטענת כלל.
- 20
- 21 113. זאת ועוד, התובע מבסס את טענתו לשיקול לחומרה במקרה של הפרה חוזרת על
22 פסק הדין שניתן בע"א 1226/14 רחמני נ' הטלויזיה החינוכית [פורסם בנבו] (2.4.15).
23 באותו עניין דובר בהפרה חוזרת בין אותם צדדים, כלומר הנתבעת שם כבר הפרה בעבר את
24 זכות היוצרים של התובע ובית המשפט ראה בכך שיקול לחומרה בנסיבות העניין.
- 25
- 26 114. בעניינינו לא נטען ולא הוכח שהנתבעות הפרו את זכותו המוסרית של התובע הפרה
27 חוזרת. לכן אני דוחה את טענות התובע בנקודה זו.
- 28

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 15-07-46569 מילנר נ' ידיעות אינטרנט
תא"מ 15-07-46552 מילנר נ' ידיעות אחרונות בעמ

תיק חיצוני:

115. בניגוד לטענה הנוגעת להפרה חוזרת הרי שצודק התובע בטענתו שיש לשקול לחובתן של הנתבעות את העובדה שמדובר בגופי תקשורת שנושא זכויות יוצרים אינו זר להן (ר' בעניין זה ת"א (שלום י-ם) 30213-02-14 זוס נ' באז [פורסם בנבו] (7.4.15); ת"א (מחוזי י-ם) 45542-12-11 רחמני נ' אלג'זירה [פורסם בנבו] (19.2.14)). גם החוק, בסעיף 56(ב)(6) מונה שיקול זה, של מאפייני עיסוקו של הנתבע, במסגרת השיקולים המנחים את בית המשפט בקביעת גובה הפיצוי. שיקול זה יעמוד לחובת הנתבעות כמובן.

116. לאחר ששקלתי את כל השיקולים האמורים לעיל וכן את השיקולים הקבועים בסעיף 56(ב) לחוק החדש וביניהם, חומרת ההפרה, היקף ההפרה, משך הזמן בו בוצעה ההפרה וכן לאחר שעיינתי בפסקי הדין אליהם הפנה התובע הגעתי לכלל מסקנה כי יש לחייב את הנתבעת 1 לפצות את התובע בסך של 5,000 ₪ ואת הנתבעת 2 בסך של 7,000 ₪. הנתבעות יישאו ביחד ולחוד בהוצאות התובע בסך 1,000 ₪ ובשכר טרחת בא כוחו בסך 5,000 ₪ כולל מע"מ.

ניתן היום, ט' חשוון תשע"ז, 10 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.

י. פ. י.

דורית פיינשטיין, סגנית נשיא